

WESTKAPELLE

Toen het puin was geruimd, de bomkraters waren gedicht en nutsvoorzieningen waren aangelegd, werd vanaf 1947 begonnen met de herbouw van Walcheren. De opdracht tot het maken van een herbouwplan werd gegund aan de Haagse architect D. Roosenburg. Het herbouwplan sloot aan bij wat Westkapelle eeuwenlang kenmerkte: een dorp niet langs de dijk, maar haaks erop. Aan de basis van het ontwerp liggen vier kenmerkende blikvangers: de dijk, de gespaard gebleven vuurtoren, het behoud van de Zuidstraat als ruggengraat van het dorp en parallelle straten aan weerszijden van de Zuidstraat. Verder gold de gespaard gebleven bebouwing als uitgangspunt. In het midden van het dorp was ruimte voor een brink. Het stadhuis werd onder de dijk geprojecteerd. Na beoordeling van het plan door de plaatselijke aannemer Willem Roelse werd een aantal onderdelen van het plan veranderd. Zo werd de brink niet aangelegd en kwam het stadhuis aan een centraal plein te liggen. Een verbreding van de Zuidstraat zou hier ruimte scheppen voor de nieuwe kerk en ook voor evenementen als het ringrijden. De eerste huizen in de Zuidstraat waren in oktober 1947 gereed. Voor het opnieuw opbouwen van het sociaal-culturele leven werd de Stichting Westkapelle Herrijst in het leven geroepen. Door de fondsenwerving en activiteiten van deze stichting kon het sociale leven inderdaad weer tot volle bloei komen, niet in de laatste plaats door het realiseren van een verenigingsgebouw, dat tot op de dag van heden met recht en met ere de naam "Westkapelle Herrijst" draagt.

Bron: Westkapellecultuurbehoud

Net zoals al voor de sluiting van de Walcherse dijken plannen waren gemaakt ten aanzien van de herinrichting van het droog te leggen land, werd op het moment dat overal het opruimen en het herstellen nog maar moeizaam vorderden overwogen hoe een dorp herbouwd moest worden. Meestal ging men daarbij uit van het stratenpatroon van het verwoeste dorp, waarbij wel vaak de gelegenheid werd aangegrepen om vooral in het centrum enige, vaak verkeerstechnische, aanpassingen in de plannen te verwerken. Soms echter was de verwoesting zo radicaal dat veel ingrijpendere veranderingen konden worden doorgevoerd, en soms was dat zelfs onvermijdelijk, zoals in Westkapelle, waar een deel van de nieuwe dijk boven op een verwoest stuk van het dorp werd aangelegd. Maar zelfs daar was het de wens van de bevolking alles zo veel mogelijk bij het oude te laten. Voor plannen om het dorp voor het autoverkeer beter toegankelijk te maken, mede met het oog op het toerisme, bleken de Westkappelaars weinig te voelen. 'Zij zijn helemaal niet gestemd op veel inmenging van buitenstaanders' meldde de pers enigszins verwonderd. Zelfs 'de bouw van moderne huizen met frisse slaapkamers' hadden zij liever niet; zij verkozen hun vertrouwde alkoven en bedsteden. Reeds bij de bouw van noodwoningen had men tegen de Westkappelse traditie gezondigd door geen plaats vrij te houden voor het gebruikelijke 'varkenskotje'.

Bron: Zeeland 1940-1945(II)

"De Westkappelaar heeft zijn stukje grond, waarvan hij leeft, zijn dijk, waarvoor hij zorgt en zijn Bijbel, waarin hij 's avonds leest; en met de kracht, die hij daaruit put, vecht hij tegen de zee en houdt die van zijn grond, waarvan hij leeft. Is het wel zo noodzakelijk deze mensen sociaal en cultureel te verheffen? Heeft hij geen behoefte aan een bed en kan hij volstaan

met een bedstede omdat het zo lekker warm is of omdat hij zo arm is? Als de grootste nood overwonnen is, zal de volgende niet op een onvolwaardige zolder willen slapen."
Architect E.F. Groosman, brief aan de SHW, 8 maart 1946

Voor de oorlog was het de gewoonte dat een aannemer uit de directe omgeving werd aangetrokken die in overleg met de opdrachtgever een nieuw te bouwen huis zelf uittekende. Nu kreeg je een architect toegewezen en die moest je nog betalen ook, terwijl deze architecten niet alleen wilden herstellen maar tegelijkertijd moderniseren. De weerstand die dit opriep, werd uitgelegd als conservatisme van de dorpsbewoners. Burgemeester De Casembroot reageerde in het Algemeen Dagblad (*18 november 1946*) met de uitspraak: "Architecten kunnen wel prachtige villa's bouwen maar geen eenvoudige arbeiderswoningen".

"Heeft men interesse voor deze bevolking, haar leefwijze, haar sociale positie, haar ontberingen in de het laatste stadium van de oorlog en de ontzettende gevolgen, die dit voor haar gehad heeft, dan verdwijnt de stroefheid snel en krijgt men interessante verhalen te horen en warme gesprekken te voeren, waar ook de vrouw des huizes zich met veel verstand in mengt. En dan kunt gij Uw oor te luisteren leggen en hoort u de hartslag van dit levenskrachtige, elastische volk, hun wenschen, hun gewoonten, hun sterke tradities. Dan hoort u wat de West-Kappelaars onder geen beding veranderd willen zien en wat zij wel anders willen hebben. Is de verstandhouding reeds zoover gevorderd, dan kan men als architect ook met de noodige "moderne" voorstellen komen, waarbij men bij weinigen op onoverkomelijke bezwaren zal stuiten."

Bron: J.C. de Vries en H. de Rijk (architecten) in: Bouwkundige Weekblad, 4 februari 1947.